

---

# Obsah

|                                                                                                                                                                                                    |           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Úvodem.....                                                                                                                                                                                        | 9         |
| <b>1 Stát a právo v politických a ekonomických souvislostech doby, základní tendence vývoje právního řádu (demokratizace práva, europeizace práva, členství v mezinárodních organizacích).....</b> | <b>11</b> |
| 1.1 Úvodní poznámky.....                                                                                                                                                                           | 11        |
| 1.1.1 Členění výkladu.....                                                                                                                                                                         | 11        |
| 1.1.2 Politický kontext.....                                                                                                                                                                       | 12        |
| 1.1.3 Mezinárodní kontext.....                                                                                                                                                                     | 14        |
| 1.1.4 Obecně o roli práva (Právní kontext).....                                                                                                                                                    | 16        |
| 1.2 V československé federaci (s dílčími přesahy).....                                                                                                                                             | 18        |
| 1.3 Počátky samostatného českého státu.....                                                                                                                                                        | 26        |
| 1.4 Vstup do Evropské unie.....                                                                                                                                                                    | 29        |
| <b>2 Ústavní vývoj.....</b>                                                                                                                                                                        | <b>32</b> |
| 2.1 Státoprávní změny 1989–1992.....                                                                                                                                                               | 32        |
| 2.1.1 Ústavněprávní změny let 1989–1990.....                                                                                                                                                       | 32        |
| 2.1.2 Příprava nové ústavy.....                                                                                                                                                                    | 36        |
| 2.1.3 Listina základních práv a svobod.....                                                                                                                                                        | 38        |
| 2.1.4 Krize československé federace a zánik Československa.....                                                                                                                                    | 39        |
| 2.1.5 Ústava České republiky.....                                                                                                                                                                  | 41        |
| 2.2 Ústavní vývoj po roce 1993.....                                                                                                                                                                | 44        |
| <b>3 Organizace veřejné správy.....</b>                                                                                                                                                            | <b>48</b> |
| 3.1 Místní správa.....                                                                                                                                                                             | 48        |
| 3.2 Okresní úřady.....                                                                                                                                                                             | 50        |
| 3.3 Reforma veřejné správy.....                                                                                                                                                                    | 51        |
| <b>4 Soudnictví a veřejná žaloba.....</b>                                                                                                                                                          | <b>54</b> |
| 4.1 Soudnictví.....                                                                                                                                                                                | 54        |
| 4.1.1 Justice od revoluce do zániku federace.....                                                                                                                                                  | 54        |
| 4.1.2 Justice v podmínkách samostatné České republiky.....                                                                                                                                         | 58        |
| 4.2 Veřejná žaloba.....                                                                                                                                                                            | 65        |

|                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>5 Právnická povolání</b>                                                 | 69  |
| 5.1 Advokacie                                                               | 69  |
| 5.2 Notářství                                                               | 70  |
| 5.3 Soudní exekutoři                                                        | 72  |
| 5.4 Znalecká a tlumočnická činnost                                          | 74  |
| <b>6 Občanské právo</b>                                                     | 75  |
| 6.1 Občanský zákoník z roku 1964 a velká novela z roku 1991                 | 75  |
| 6.2 Porevoluční změny                                                       | 78  |
| 6.3 Dílčí oblasti občanského práva a další občanskoprávní předpisy          | 79  |
| 6.4 Rekodifikace soukromého práva a příprava současného občanského zákoníku | 82  |
| <b>7 Rodinné právo</b>                                                      | 86  |
| 7.1 Obecné základy                                                          | 86  |
| 7.2 Změny v rodinném právu na konci devadesátých let                        | 87  |
| 7.3 Vznik a zánik manželství                                                | 89  |
| 7.4 Majetkové vztahy                                                        | 90  |
| 7.5 Dítě                                                                    | 92  |
| 7.6 Registrované partnerství                                                | 92  |
| <b>8 Obchodní a živnostenské právo</b>                                      | 95  |
| 8.1 Novelizace hospodářského zákoníku                                       | 95  |
| 8.2 Obchodní zákoník z roku 1991                                            | 98  |
| 8.3 Specifické součásti obchodního práva                                    | 101 |
| 8.4 Živnostenské právo                                                      | 108 |
| <b>9 Pracovní právo</b>                                                     | 110 |
| 9.1 Polistopadové změny právního prostředí                                  | 111 |
| 9.2 Polistopadové zásahy do pracovněprávní úpravy                           | 111 |
| 9.3 Zákony o mzdě a platu                                                   | 116 |
| 9.4 Novelizace zákoníku práce z let 1992 a 1994                             | 118 |
| 9.5 Harmonizační novely zákoníku práce, zákon o inspekci práce              | 119 |
| 9.6 Zákoník práce z roku 2006                                               | 121 |

|                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>10 Právo sociálního zabezpečení</b>                                            | 123 |
| 10.1 Bezprostředně polistopadové změny a nový systém práva sociálního zabezpečení | 123 |
| 10.2 Zdravotní pojištění                                                          | 124 |
| 10.3 Sociální pojištění                                                           | 124 |
| <b>11 Trestní právo hmotné</b>                                                    | 131 |
| 11.1 Obecná charakteristika                                                       | 131 |
| 11.2 Vypořádání se s předchozím režimem                                           | 132 |
| 11.3 Trestní zákon po roce 1989                                                   | 133 |
| 11.3.1 Odstranění ustanovení spjatých s minulým režimem                           | 133 |
| 11.3.2 Změny vyvolané novými společenskými poměry                                 | 134 |
| 11.4 Rekodifikace a nový trestní zákoník z roku 2009                              | 136 |
| <b>12 Pozemkové právo</b>                                                         | 139 |
| 12.1 Obsah a účel pozemkověprávních vztahů                                        | 139 |
| 12.2 Restituce a privatizace                                                      | 140 |
| 12.3 Ochrana přírody a krajiny                                                    | 141 |
| 12.4 Evidence a účelová kategorizace půdy                                         | 141 |
| 12.5 Územní plánování a územní rozhodování                                        | 142 |
| 12.6 Pozemkové úpravy                                                             | 143 |
| <b>13 Právo životního prostředí</b>                                               | 145 |
| <b>14 Finanční právo</b>                                                          | 149 |
| 14.1 Obecně o finančním právu                                                     | 149 |
| 14.2 Rozpočtové právo                                                             | 150 |
| 14.3 Rozpočtové příjmy                                                            | 152 |
| 14.3.1 Daně                                                                       | 153 |
| 14.3.2 Cla                                                                        | 158 |
| 14.3.3 Poplatky a pojistné                                                        | 159 |
| 14.4 Výdaje státního rozpočtu                                                     | 160 |
| 14.5 Měna a platební styk                                                         | 160 |
| 14.6 Devizové hospodářství                                                        | 162 |
| 14.7 Finanční trh a jeho nástroje                                                 | 163 |
| 14.8 Finanční a celní správa                                                      | 163 |

|                                                            |                |
|------------------------------------------------------------|----------------|
| <b>15 Řízení před civilními soudy.....</b>                 | <b>166</b>     |
| 15.1 Výchozí stav.....                                     | 166            |
| 15.2 Změny v letech 1990–2000.....                         | 167            |
| 15.3 Novela z roku 2000.....                               | 169            |
| 15.4 Novela z roku 2009.....                               | 171            |
| 15.5 Změny v civilním soudnictví po roce 2009.....         | 172            |
| 15.6 Další druhy civilního procesu.....                    | 174            |
| <b>16 Trestní řízení.....</b>                              | <b>175</b>     |
| <b>17 Správní řízení.....</b>                              | <b>180</b>     |
| <b>18 Restituce, jejich právní úprava a realizace.....</b> | <b>183</b>     |
| 18.1 Obecná charakteristika.....                           | 183            |
| 18.2 Restituční zákonodárství .....                        | 185            |
| 18.3 Náhradová jednání .....                               | 189            |
| <b>19 Privatizace, její právní úprava a realizace.....</b> | <b>192</b>     |
| 19.1 Malá privatizace.....                                 | 192            |
| 19.2 Velká privatizace .....                               | 196            |
| <b>20 Lustrace.....</b>                                    | <b>203</b>     |
| <br><b>Literatura a další použité zdroje .....</b>         | <br><b>207</b> |